

Dat Koninkrijk van U, wordt dat nog wat?

Ledevertkerk Chaam, zondag 8 mei 2022, zondag Jubilate
ds. Sara Dondorp

Inleiding

De zondag van vandaag heet Jubilate naar Psalm 66: Jubel voor de Heer! Maar is er wel aanleiding tot jubelen in onze wereld? We herdachten afgelopen week de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog terwijl er in Oekraïne een nieuwe oorlog aan de gang is. En hier in Nederland hoorden we over een schietincident bij een zorgboerderij: nota bene waar mensen voor hulp komen. Zoveel zorgen, en toch roept de Eeuwige ons op om jubel te zingen...

Ik kwam een verhaaltje tegen over een meisje op een nonnenschool. Ze was door de juf om een boodschap gestuurd. Zo kwam ze door de kloostergang en langs de kapel. Ze hoorde zingen en werd nieuwsgierig. De enige die ze in de kapel aantrof was een haveloze man. Hij stond bij de orgelbank met zijn ogen dicht te zingen. Zachtjes sloop ze naderbij. Toen kraakte de vloer en schrok de man. "Ik wou alleen wat voor God zingen, als die er nog is." zei hij. "Er gebeuren zulke vreselijke dingen op aarde, ik wou Hem gewoon even opbeuren." De man draaide zich om en verzekerde haar dat hij niets had aangeraakt. Alles was zoals het eerst was. Toen hij weg was, bedacht het meisje dat dat toch niet zo was.

Alles was anders.¹ Laten wij dan ook Jubilate zingen voor de Heer!

De evangelielezing van vanmorgen begint met een mededeling over het Feest van de Tempelwijding, in Jeruzalem. Bedoeld is het feest van Chanoeka, in de winter. Dan herdenken de Joden dat de tempel opnieuw werd ingewijd. In de tweede eeuw v.Chr. had de heerser Antiochus IV Jeruzalem ingenomen en de tempel ontwijfd. Er was een beeld van Zeus geplaatst, waaraan geofferd moest worden. Na drie jaar bevrijdde Judas de Makkabeeër de stad Jeruzalem en werd de tempel opnieuw ingewijd. Die her-inwijding wordt nog altijd gevierd met Chanoeka. Tijdens dit feest ontmoet Jezus zijn tegenstanders. Op dat moment en op die plek gaan ze met hem de strijd aan. Maar eerst lezen we uit Numeri 27 over leiderschap. Mozes is aan het eind van zijn leven gekomen. Hij moet zijn taak gaan overdragen op een opvolger.

Eerste Schriftlezing Numeri 27:12-23

Tweede Schriftlezing: Johannes 10: 22-30

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

"Dat Koninkrijk van U, weet U wel, wordt dat nog wat?" Er is zoveel aan de hand in de wereld, dat we vertwijfeld raken. Dit zinnetje van Gerard Reve drukt die twijfel mooi uit. Het is ongeveer de vraag die aan Jezus gesteld wordt. Hoe zit dat? Bent u de verlosser? Komt er nog wat van dan? Dat vroegen Jezus' tegenstanders zich af,

¹ <https://www.f-jansen.nl/ogk4/index.php/20000-gebedskalender/gk12000-2e-kwartaal/wk9>

op het feest van Chanoeka. En dat vroeg de gemeente van Johannes zich ook af ruim een generatie later, toen hij zijn evangelie schreef. Inmiddels was de tempel verwoest en het volk verstrooid. Die Messias, van wie gezegd wordt dat hij redding brengt, hoe zit het daar mee? En hoe zit het met die redding? En wij, vele, vele generaties later kunnen hetzelfde vragen. Afgelopen week herdachten we de slachtoffers van de oorlog. Van 'onze' oorlog, die 77 jaar geleden is afgelopen. Een oorlog met zulke onvoorstelbare verschrikkingen dat we er nog altijd niet over zijn uitgepraat. Dit nooit meer, dachten we toen, 77 jaar geleden. Maar in de tussentijd zijn er telkens weer oorlogen gevoerd. Sinds kort woedt er een vreselijke oorlog in onze 'achtertuin'. Ook al weten we dat het mensen zijn die oorlog voeren en dat God op geen enkele manier verantwoordelijk is. Dan nog komt die vraag in ons hart op: "Dat koninkrijk van U, weet u wel, wordt dat nog wat?"

Gerard Reve schreef die regel naar aanleiding van zijn buurvrouw. Of liever, een verhaal over de jongste broer van zijn buurvrouw. In de jaren '60 woonde hij bij haar in het dorp. Die broer was in februari 1945 doodgeschoten tijdens een razzia. Dit soort verhalen hebben we elkaar afgelopen week verteld. Voor ons is het lang geleden, voor Oekraïne is het nu! Geen wonder dat mensen zich soms godverlaten voelen. Toch is de vraag die in de tempel van Jeruzalem klinkt anders. Hier is het geen vraag die voortkomt uit vertwijfeling, maar een vraag die bedoeld is om te polariseren. Dat wordt duidelijk uit het vervolg. De Judeeërs, de tempelkliek die Jezus ten val wil brengen rapen al stenen op om hem te gaan stenigen. Godslastering wordt hem ten laste gelegd. Jezus verwijst naar zijn hemelse Vader en naar wat hij namens die hemelse Vader aan goeds gedaan heeft. Als je dan mijn woorden niet wil vertrouwen, zegt Jezus, kijk dan naar wat ik doe en hoe dat uitpakt.

Voor Jezus' tijdgenoten was het een twistgesprek. Ze vonden Jezus een lastpak en wilden van hem af. Om dat te bereiken, wilden ze hem vangen op zijn eigen woorden. Maar Jezus spreekt niet uit eigenbelang of wijsneuzerigheid. Hij is werkelijk geïnspireerd door het Woord van zijn hemelse Vader. Dat is een innerlijk kompas dat sterker is dan scherpelijperij. De wijsneuzen zullen een twistgesprek dus nooit winnen. Maar we kennen het verhaal: uiteindelijk hebben ze gelijk gekregen. Zo zullen ze het zelf hebben ervaren. Jezus is veroordeeld en gekruisigd: ze waren van hem af! Dat dachten ze tenminste! Maar Jezus leeft! Zijn inspiratie gaat door. Zijn leven en werk gaan door! Dat hebben de eerste getuigen na Pasen ervaren. En de vier evangelisten hebben er later over geschreven. Zelfs na Hemelvaart gaan Jezus' werk en erfenis nog door.

Misschien is het begrip 'erfenis' de link met de lezing uit Numeri. Mozes is aan het eind van zijn leven gekomen. Eerder is hij samen met Aäron tekort geschoten in vertrouwen. Daarom mag hij het beloofde land niet binnen gaan. Mozes, die Gods bevrijding gestalte heeft gegeven, moet zijn werk overdragen op een ander. Menselijkerwijs gesproken klopt dat denk ik ook wel. Voor de nieuwe fase die aanbreekt in het beloofde land is een ander soort leiderschap nodig. En dus een nieuwe leider. Mozes kan het niet meer doen, maar het volk zal niet verder gaan als kudde zonder herder. En zo komt Jozua in beeld. Maar de overdracht gaat niet zomaar. De nieuwe leider moet aanvaard worden door het volk, de priesters moeten het ermee eens zijn en uiteraard de Eeuwige. De nieuwe leider moet door breed

vertrouwen gedragen worden. Mozes draagt zijn functie over door handoplegging. Daarbij gebruikt hij zelfs zijn beide handen. Mozes was Gods profeet bij de bevrijding uit het slavenhuis, Jozua neemt de taak over nu het beloofde land in beeld komt.

Zo concreet als in de tijd van Mozes gaat overdracht van leiderschap niet meer. Jezus heeft zijn werk overgedragen aan de Heilige Geest, die als helper, als advocaat en voorspraak zal komen. Hij heeft zijn leerlingen alles verteld over zijn Hemelse Vader. Zijn leiderschap heeft met vertrouwen te maken, niet met het afdwingen van volgzzaamheid. Zijn leiderschap is ingegeven door de liefde van de Eeuwige. Onder de volgelingen heerst een groot enthousiasme: Jezus leeft! Maar de ellende in de wereld gaat óók door. Een halve generatie na zijn opstanding is de tempel verwoest en in de eeuwen daarna hebben er vele oorlogen gewoed. "Dat koninkrijk van U, weet U wel, wordt dat nog wat?"

Misschien is het de kunst het te zien, door de ellende heen. Een zwerver die in een kloosterkapel Gods lof zingt en met zijn prachtige stem een jong meisje in haar hart raakt. Een dichter die zijn buurvrouw troost bij de dood van haar broer. Kleine toevalligheden waar mensen hoop uit putten. Mensen die Gods liefde onder elkaar zichtbaar en voelbaar maken. Als het Koninkrijk waar Jezus over leerde al zichtbaar is, dan niet in de grote geschiedenis of in de scherpstijperij van woorden. Als er al iets zichtbaar van is, dan in de dingen die Jezus doet. In de dingen die hij nog altijd, door zijn inspiratie doet. Het gaat om wat de Vader Jezus concreet te doen heeft gegeven, het gaat om wat Jezus zijn volgelingen concreet heeft ingegeven. Dat kunnen soms kleine dingen zijn. Muziek op een onverwachte plek. Poëzie als troost. Inspiratie van de Geest. Woorden van troost. Dat zijn de dingen waar we samen de erfenis mee gaande houden. De erfenis van vertrouwen, liefde, samen delen. Het vertrouwen dat uiteindelijk de liefde van de Eeuwige groter is. Vanuit de kracht van die liefde delen we met elkaar brood en wijn én delen we met elkaar het vertrouwen in onze Hemelse Vader.

Amen